

*Dějiny Židů - Judaismus 2
(KBS/DZJ2)
Kateřina Šašková, LS 2015*

NÁBOŽENSKÁ PRAXE

THE TRIBAL ALLOTMENTS OF ISRAEL

JOSH. 13:8-19:49

- City
- City (uncertain location)
- ▲ Mountain peak

označení žid/Žid

⇒ **Tóra** - **Hebrejci** (עִבְרִים) či **Izrael** (יִשְׂרָאֵל) – označení národa, Hospodin nazýván bohem Izraele

⇒ **Žid** – označení příslušníka **židovského národa** - hebr. **Jehudi** (יְהוּדִי)

- objevuje se až později (v bib. knize Ezdráš), pův. označení **Judejců** (obyvatel Judska)

⇒ **žid** - význam **náboženský** - osoba, která se hlásí k **židovskému vyznání**

⇒ **Žid a žid většinou splývá** - judaismus je náboženstvím židovského národa

označení žid/Žid

konvertité k judaismu (⇒ židé)

* osoby **židovského vyznání**, ale **nežidovského původu**

a) z donucení - Jan Hyrkanos - Idumejci

⇒ ojedinělý případ

b) dobrovolní - tzv. **proselyté**

⇒ ve **starověku** jim **nebyly kladeny překážky**

⇒ zprvu často otroci v žid. službách a sňatky

⇒ období **druhého chrámu** - větší množství konvertitů nežid. původu

⇒ **pozdní starověk, středověk a novověk** - zájemci **odrazování**

konverze Židů k jinému náboženství

* osoby **židovského původu**, ale jiného **vyznání**

a) z donucení

b) dobrovolná

Židé bez vyznání

* osoby **židovského původu**, ale **bez vyznání**

⇒ v moderních dějinách

⇒ **halacha** - židem je ten, kdo má **židovskou matku** (bez ohledu na vyznání),
nebo **proselyta**

NÁBOŽENSKÁ PRAXE

- ⇒ soustředí se spíše na **vykonané skutky** a každodenní život než na abstraktní prohlášení o víře
- ⇒ **praxe** a **pravidla** pro každodenní život vycházejí z **Tóry, Talmudu** a jiných **starověkých pramenů**
- ⇒ vyžaduje poslušnost a dodržování **mnoha zákonů, zvyků a praktik** - odkazují k **smlouvě** uzavřené na **Sinaji**

micvót (sg. *micva*; מצוה)

- ⇒ **613 přikázání** - v Tóře výslovně vyjádřeny, nebo z Tóry odvozeny talmudskými učenici
  - 248 **kladných** a 365 **záporných**
- ⇒ řídí a) rituální a náboženské vztahy mezi **člověkem a Bohem**
  - b) sociální vztahy **člověkem a člověkem**
- ⇒ v **dnešní době** použitelných jen 270 *micvót* (48 kladných a 222 záporných), zbytek byl spojen s chrámem

NÁBOŽENSKÁ PRAXE

Desatero

a) shrnuje povinnosti člověka vůči bohu

1. uznává boží *svrchovanost*,
2. zakazuje *modloslužebnictví* a uznává boží jedinnost, spravedlnost, milost a výlučné právo na lásku a poslušnost,
3. zakazuje *rouhání* a *křivé svědectví*,
4. přikazuje dodržovat *šabat*
5. přikazuje *úctu a lásku k rodičům*

b) shrnuje povinnosti člověka vůči člověku

6. neporušitelnost lidského života a *zákaz vraždy*,
7. zákaz *cizoložství* a dalších sexuálních přestupků,
8. úcta k *majetku druhých* a zákaz krádeže, únosu a podvodu,
9. zákaz *pomluvy*, urážky na cti a křivého svědectví proti bližnímu, ať je to Žid nebo člověk nežidovského původu,
10. krocení *majetnických tužeb* a zákaz chtivosti

NÁBOŽENSKÁ PRAXE

některá další nařízení a zákazy

* **dobročinnost** (*c^edaka*; צדקה)

- ⇒ povinnost pomáhat chudým a odstrčeným
- ⇒ široce rozvětvený program sociální činnosti
  - praktická pomoc chudým
  - upřednostnění žen a chudých příbuzných
  - organizace v rámci obcí

* **zákaz způsobení „bolesti živému tvorů“**

- ⇒ povinnost péče o domácí zvířata, zákaz kastrace, zakázán sportovní **lov**
- ⇒ při **porážce** povinnost dbát na to, aby smrt zvířete byla co nejlehčí a nejméně bolestná

* **návštěva nemocných**

* **příkázání o stříhání a holení**

* **zákaz tetování**

* **zákaz smíšených materiálů pro oděv**

NÁBOŽENSKÁ PRAXE

předpisy týkající se stravování

- ⇒ **kašrut** (כַּשְׁרוּת) - označuje to, co je obecně rituálně správné a bezvadné - většinou se používá v souvislosti s potravinami
- ⇒ **zákaz pojídání některých živočichů** (např. v Dt 14:4-21) - např. vepři, velbloudi, koně, osli, hlodavci, masožravci, mrchožrouti, netopýr, plazi atd.
- ⇒ **povolená zvířata musí být zdravá**
- ⇒ **zákaz pojídání všech nalezených mrtvých zvířat**
- ⇒ **zákaz požívání krve** - zvířata určená k jídlu musí být zabita předepsaným způsobem (**š^echita**) a úplně zbavena krve
- ⇒ nařízení **nepožívat dohromady masné a mléčné potraviny** - vedle toho ještě **jídla „neutrální“**
- ⇒ víno a neznámá nebo pochybná jídla mají **projít kontrolou rabinátu**

NÁBOŽENSKÁ PRAXE

rituální čistota (*tohora*; טְהוֹרָה)

⇒ znečištění - pozřením nečistého zvířete, po styku s mrtvolou, při určitých chorobách, u žen při menstruaci, po styku nečistou osobou

⇒ návrat do stavu *tohory* - dočasná izolace, ponoření do *mikve* (מִקְוֶה)

omytí rukou

⇒ povinné po probuzení, použití toalety, před požitím chleba, po koupeli, stříhání nehtů a vlasů, doteku „nečistého“ zvířete apod.

NÁBOŽENSKÁ PRAXE

sedm přikázání synů Noemových

⇒ také ***sedm noachidských přikázání***

⇒ závazná pro každou lidskou bytost = potomka praotce Noema (odvozena z textu Gn 9,1-17)

1. ***povinnost zřízení soudů***, jako záruky spravedlivých vztahů mezi lidmi
2. ***zákaz rouhání*** a zároveň falešného svědectví
3. ***zákaz modloslužebnictví***
4. ***zákaz nepřístojného sexuálního chování***, tedy zákaz incestu, cizoložství a dalších sexuálních přečinů
5. ***zákaz vraždy***
6. ***zákaz krádeže***
7. ***zákaz požívání masa ze živého zvířete*** - proti krutosti v chování ke zvířatům

⇒ ***všichni lidé*** jsou povinni dodržovat tyto obecné zákony, ***předpisy Tóry a halachy*** platí pouze pro ***lid Izraele***

KONEC